

Indvandring fra ikke-vestlige lande vil også være en nettoudgift for det offentlige i år 2050 – ved uændret indvandring og integration

I 2014 forventes ikke-vestlige indvandrere og efterkommere i Danmark at bidrage med et underskud på 16,6 mia. kr. til de offentlige kasser. Det samlede beløb, der modtages i forskellige former for offentlig service og indkomstoverførelser, er 16,6 mia. kr. højere, end det som betales i skatter og afgifter. Og indvandring fra ikke-vestlige lande kommer ikke til at bidrage med et overskud i en overskuelig fremtid, med den kurs indvandring og integration er på i dag. I 2050 vil den ikke-vestlige indvandring stadig bidrage med et underskud, som dog er faldet til 6,0 mia. kr.

Dette fremgår af beregninger, som Rockwool Fondens Forskningsenhed har gennemført i samarbejde med DREAM. På trods af en markant forbedring af integrationen de seneste 15-20 år og et kraftigt twist af indvandringens mønster i retning af arbejdskraft og uddannelsesindvandring, så har den ikke-vestlige indvandring stadig ikke udsigt til at give et overskud til de offentlige kasser. Selv om 35 år vil den ikke-vestlige indvandring ikke netto bidrage til at løse velfærdssamfundets finansieringsproblem, som bl.a. følger af flere ældre og færre i den arbejdsdygtige alder. Indvandring fra ikke-vestlige lande som helhed vil tværtimod øge finansieringsproblemet, med mindre integrationen bliver forbedret.

Til gengæld tegner den vestlige indvandring til at blive et endnu vigtigere bidrag til finansieringen af velfærden, end tilfældet er i dag, hvor den bidrager med 3,8 mia. kr. netto til de offentlige kasser. I 2050 vil dette bidrag være øget til 9,1 mia. kr. med uændret indvandring og integration.

Den samlede indvandring fra både vestlige og ikke-vestlige lande forventes således at give et lille overskud på 3,1 mia. kr. i 2050.

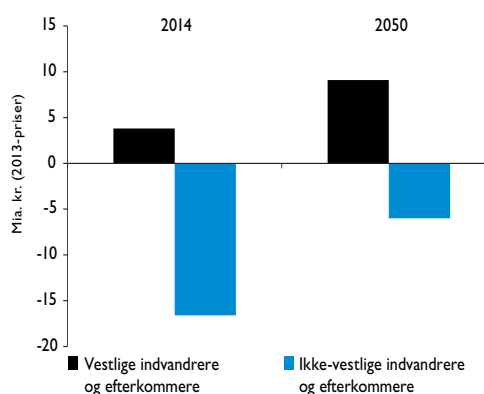
Betydningen af indvandringen

Et centralt tema i velfærdsdebatten har været, om indvandring kunne bidrage til at løse udfordringen med flere ældre og færre i den arbejdsdygtige alder. I forlængelse af tidligere analyser fra Rockwool Fondens Forskningsenhed af vestlige og ikke-vestlige indvandreres betydning for de offentlige finanser afdækker nyhedsbrevet her, i hvilken udstrækning indvandring og integration, som den forløber i dag, kommer til at påvirke velfærdsstatens finansieringsgrundlag: Vil der på længere sigt være udsigt til overskud for de offentlige kasser af henholdsvis den vestlige og ikke-vestlige indvandring?

Ikke-vestlige efterkommere forventes at være nettobidragssydere i 2050

Nettobetalingerne fra det offentlige til personer med ikke-vestlig baggrund fordeles sig meget forskelligt på indvandrere og efterkommere både i dag og i 2050.

FIGUR 1
Nettobidrag til de offentlige kasser, 2014 og 2050

Den ikke-vestlige indvandring bidrager med næsten minus 17 mia. kr. til de offentlige kasser i dag. Dette træk vil være reduceret væsentligt i 2050, men det vil stadig være negativt. Derimod bidrager vestlige indvandrere med næsten 4 mia. kr. allerede i dag, og dette bidrag vil være vokset til 9 mia. kr. i 2050.

Anm. 2014 er det forventede beløb baseret på fremskrivninger for 2013-15.

KILDE: ROCKWOOL FONDENS FORSKNINGSENHED

I dag udgør efterkommerne en nettoudgift på 12,5 mia. kr., og indvandrerne fra ikke-vestlige lande en nettoudgift på 4,1 mia. kr. Den sidste gruppe har lav beskæftigelsesgrad. Efterkommerne er bedre integreret, men de er unge og hyppigere under uddannelse. En halv generation fremme i tiden, i 2050, er førstegenerationsindvandrerne begyndt at forlade arbejdsmarkedet, og underskuddet er steget til 12,2 mia. kr. Til gengæld er efterkommerne blevet voksne og er kommet ud på arbejdsmarkedet, og deres underskud er vendt til et overskud på 6,2 mia. kr., hvorfor indvandrere og efterkommere tilsammen leverer et underskud på 6,0 mia. kr.

Men set over et livsforløb giver hverken danskere eller ikke-vestlige efterkommere et overskud, sådan som udsigterne tegner sig i dag. Danskere forventes i gennemsnit at koste 5.200 kr. om året fra vugge til grav, mens ikke-vestlige efterkommere forventes at koste 8.000 kr. om året. Endelig så balancerer vestlige efterkommere stort set; de giver et lille overskud på gennemsnitlig 400 kr. om året, men er en mindre gruppe.

Det skal pointeres, at et lands finans-

politik godt kan være holdbar på langt sigt, selv om alle nyfødte i gennemsnit giver et forventet underskud i løbet af deres levetid. Dette er tilfældet for Danmark i disse år hvor det finanspolitiske holdbarhedsproblem næsten er væk – på under ½ promille af BNP.

Indvandring og forsørgerbyrden

Beregningerne, som præsenteres i dette nyhedsbrev, illustrerer, at hvis et velfærdssamfund som det danske ønsker at opnå et positivt bidrag til dets langsigtede finansiering gennem indvandring, så skal der typisk være et økonomisk overskud allerede for den første generation, som kommer til landet. Hvis første generation giver underskud – eller blot løber rundt – vil efterfølgende generationer i bedste fald klare sig lige så godt som personer med dansk baggrund født i Danmark, og de løber i bedste fald også kun lige rundt. Et eventuelt overskud skal altså være til stede i første generation, hvis den samlede øvelse skal resultere i et økonomisk tilskud til finansieringen af en velfærdsstat som den danske.

Hvordan skal en prognose frem til 2050 fortolkes?

En prognose meget langt frem i tiden er ikke et forsøg på at forudsige, hvordan det rent faktisk vil komme til at gå. Det er i stedet en måde at beregne konsekvenser af udviklingstendenser i nutiden. Det er vanskeligt at vurdere konsekvensen af slitage på de fleste ting ved blot at se dem i brug. Man er nødt til at få oplyst, hvor længe de kan holde ved en given belastning, eller hvor stor en andel som er slidt væk efter et antal års brug.

På samme måde er det svært at vurdere udviklingstendenser i samfundet ud fra en beskrivelse af samfundet i et givet år. Fx, hvad betyder en indvandring på X antal personer i et givet år, og hvad betyder det, at yngre årgange uddanner sig mere? Det kan man ikke vurdere ud fra et enkelt år, og det er vanskeligt at vurdere ud fra ændringer fra et år til et andet, eller ud fra en kort tidsperiode. Derfor er det nyttigt, når man diskuterer demografiske forhold som fx indvandring, antal børnefødsler og uddannelse at se langt frem i tiden, så man kan få øje på de ændringer i nutiden, som er i gang i dag.

Man kan være forholdsvis sikker på, at det, som prognosen siger, ikke kommer til at ske. Dels vil mange af forudsætningerne for prognosen ændre sig, dels er konkrete prognoser ofte udgangspunkt for politiske ændringer. De seneste reformer på velfærdsområdet er fx politiske reaktioner på prognoser, som sagde, at den danske finanspolitik ikke var holdbar, med mindre der skete politiske ændringer.

Udlændingepolitikken og de offentlige finanser

Udlændingepolitikken påvirker finanspolitikken dels via indvandringspolitikken, dels via integrationspolitikken. Både færre indvandrere med lav beskæftigelse og generelt bedre arbejdsmarkedstilknøytning vil forbedre den finanspolitiske holdbarhed.

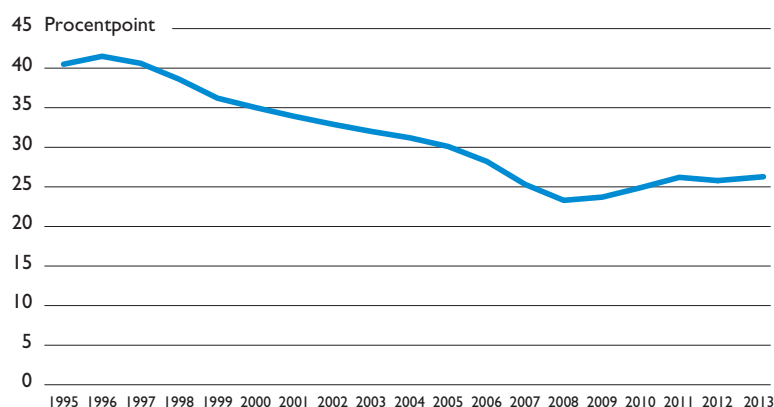
Nye beregninger viser, at de sidste 5.000 af den årlige ikke-vestlige indvandring forværrer den offentlige økonomi med 2,1 mia. kr. årligt vurderet på den finanspolitiske holdbarhed. Og alene det, at flygtninge har lavere arbejdsmarkedsdeltagelse end de øvrige ikke-vestlige indvandrere har mindst samme effekt på den finanspolitiske holdbarhed.

Betydningen af indvandring for de offentlige kasser kan vurderes ud fra, hvordan den indvandring, som forventes at komme i fremtiden, vil påvirke den økonomiske holdbarhed af velfærdssamfundet, også kaldet den finanspolitiske holdbarhed. I disse år kommer der ca. 14.500 ikke-vestlige indvandrere til Danmark om året, hvoraf nogle rejser igen, mens andre – de fleste – slår sig ned. De sidste 5.000 af denne forventede årlige tilstrømning vil forværre det offentliges økonomi med gennemsnitligt 2,1 mia. kr. årligt, hvilket svarer til en forværring af den finanspolitiske holdbarhedsindikator med 0,12 procentpoint. Uden disse sidste 5.000 indvandrere om året er holdbarhedsindikatoren 0,08 pct. af BNP, og med de 5.000 er den -0,04 pct. af BNP.

Disse beregninger er marginalberegninger af indvandringens omkostninger, idet der kun medtages personrelaterede omkostninger og indtægter i beregningerne (dagpenge, lægebesøg, skatter, o.l.) og ikke udgifter til faste anlæg (militær, vejanlæg og broer, centraladministrationen, o.l.). Dette er det relevante perspektiv, når det politiske spørgsmål om mere eller mindre fremtidig indvandring overvejes i forhold til en uændret politik.

FIGUR 2

Forskel i beskæftigelsesgrad mellem danskere og ikke-vestlige indvandrere, 16-64 år

KILDE: DANMARKS STATISTIKS STATISTIKBANK

Set over perioden 1995 til 2013 er arbejdsmarkedsintegrationen af ikke-vestlige indvandrere blevet bedre, her udtrykt ved forskellen mellem danskere og ikke-vestlige indvanderes beskæftigelsesgrad. Der er dog endnu et stykke vej, før de ikke-vestlige indvandrere er på niveau med danskerne.

Bedre integration

Integrationen på arbejdsmarkedet har meget stor betydning for, hvordan indvandring påvirker den finanspolitiske holdbarhed. Det gennemsnitlige nettobidrag pr. år fra vugge til grav for ikke-vestlige indvandrere er på -16.700 kr., hvilket i meget høj grad skyldes lav beskæftigelse. Hvis det lykkedes at forbedre integrationen, så fx flygtninge fik samme arbejdsmarkedstilknøytning blot som de øvrige ikke-vestlige indvandrere, ville det gennemsnitlige nettobidrag stige (blive mindre negativt) til -13.000 kr., hvilket er en forbedring med 22 pct. Dette ville have en effekt på den finanspolitiske holdbarhed på mindst samme niveau som årligt 5.000 færre ikke-vestlige indvandrere.

Efterkommerne fra ikke-vestlige lande er kommet langt

De ikke-vestlige efterkommere er kommet langt i forhold til deres forældre, når det gælder det økonomiske mellemværende med velfærdsstaten.

Selv om de offentlige kasser har betalt for børnenes, men kun i beskedent omfang for forældrenes opvækst, så belaster de ikke-vestlige efterkommerne de offentlige kasser betydeligt mindre, end deres forældre har gjort.

Værdien opgjort i 2013 af det gennemsnitlige nettobidrag pr. person til de offentlige kasser pr. år, personerne er i landet, er -5.200 kr. for danskere og -8.000 kr. for ikke-vestlige efterkommere, mens det for ikke-vestlige indvandrere er på hele -16.700 kr.

Til sammenligning yder vestlige indvandrere et nettobidrag på gennemsnitlig 19.000 kr. pr. år, de er i landet, og deres efterkommere yder gennemsnitlig blot 400 kr., som forventet klart mindre, hvilket afspejler, at efterkommerne, modsat forældrene, har trukket på de offentlige kasser gennem deres opvækst i Danmark; og at forældregenerationen har høj genudvandringstilbøjelighed.

De vestlige efterkommeres gennemsnitlige nettobidrag på de beskedne 400 kr. om året i 2013-værdier skal sammenlignes med de hhv. -5.200 kr. for danskere og de -8.000 kr. for ikke-vestlige efterkommere; de to andre grupper, som er født og opvokset i Danmark. For de ikke-vestlige efterkommere er det bemærkelsesværdigt, at de klarer sig så meget bedre end deres forældregeneration, skønt de modsat dem har trukket på offentlige ydelser gennem deres opvækst. De ikke-vestlige efterkommere yder mere end deres forældre til de offentlige kasser, mens de vestlige yder mindre.

Når de ikke-vestlige efterkommere i forhold til ydelser til de offentlige kasser ligger tættere på danskerne end på deres forældre, så skyldes det dels, at første generation af ikke-vestlige indvandrere har været, og stadig er, meget dårligt integreret på arbejdsmarkedet, først og fremmest fordi de kommer med meget svage kvalifikationer i forhold til kravene på det danske arbejdsmarked. Og dels så skyldes det, at de ikke-vestlige efterkommere har distanceret sig markant fra forældregenerationen.

TABEL I

Indvandreres andel af befolkningen, 2014 og 2050

		2014		2050	
Ikke-vestlige	Indvandrere	4,9%	272.850	6,1%	376.041
	Efterkommere	2,3%	127.716	4,3%	264.928
Vestlige	Indvandrere	3,5%	196.672	4,5%	274.040
	Efterkommere	0,4%	21.601	1,6%	96.404

KILDE: ROCKWOOL FONDENS FORSKNINGSENHED

Både de ikke-vestlige indvandrere og efterkommere og de vestlige indvandrere og efterkommere vil udgøre en større andel af befolkningen i 2050 end i dag. I alt 16,5 pct. af befolkningen forventes i 2050 have en baggrund som indvandrere eller efterkommere mod 11,1 pct. i dag.

Undersøgelsens publicering:

Marie Louise Schultz-Nielsen og Torben Tranæs. 2014. *Indvandrere og danskeres nettobidrag til de offentlige finanser*. Rockwool Fondens Forskningsenhed.

Rockwool Fondens Forskningsenhed. Nyhedsbrev (ISSN 1396-1217) udgives for at informere offentligheden om resultaterne af den løbende forskning i Enheden.

Nyhedsbrevet er ikke ophavsretligt beskyttet og må frit citeres eller kopieres med fornøden kildeangivelse.